

Nógrádi vártúrák

KÖRTÚRA AJÁNLATOK

Ágasvár

Útvonal: Mátraszentistván – Kis-kő – Newton-szikla – Szamár-kő – Ágasvár – Ágasvári turistaház – Csörgő-lyuk – Csörgő-patak – Mátraszentistván.

Táv és szintemelkedés: 9,8 km / 380 m.

A mátraszentistváni Vidróczki Csárdától kezdjük túránkat, a Kéktúra (K $\blacksquare$) útvonalán vesszük célba a Mátrabércet.

Nyugati irányban haladunk és hamarosan az egyik mátrai Kis-kő kaptatóját koptatjuk. Rövid ereszkedés után a Rebeka-réten keresztezzük az Ágasvári utat, majd a bérc hullámzó útjára lépünk. Mikor aztán ráváltunk jobbra a K $\blacktriangle$ jelzésre, a meredek part pihenőjénél újra jobbra fordulunk, ahol a Newton-szikla kiszögellésére találunk. A szikla a rávésett feliratról kapta nevét - „alkotója” ismeretlen -, mely nagyon illik a hely szelleméhez.

Visszatérve a turistaútra, a Szamár-kövek egyik szép példánya mellett kezdjük a csúcshódítást. Dupla csúcs és dupla várhely: a bronz- és középkorban is erődítményt húztak eleink az egekbe törő ormokra. Ma már nehezen kivehető ezek maradványai, viszont maradt a gyönyörű panoráma. A második (kisebb) csúcs után igen meredek - „gatyafékes” - lejtőn zúdulunk a turistaházhoz. Hétvégén nyitva találjuk, hétközben tilos a bemenet és kerülni kell! A P $\blacksquare$ jelzésén haladunk lefelé délnek, majd kitérőt teszünk a Csörgő-lyuk barlanghoz (P $\curvearrowright$). Rengeteg érdekes történet fűződik a helyhez, többek közt a „kocka” legendája, melyről kisebb kutakodás után a világhálón is találhatunk részleteket. Újra a P $\blacksquare$ -ra csatlakozva vérmérsékletünk szerint dönthetünk: Vagy az emelkedőn felkaptatva és a Z $\blacksquare$ jelzést elérve azon megyünk tovább, vagy

kalandozunk egy kicsit! Lefelé a **P** -on a fentebb érintett barlangból itt kilépő Vándor-forrást érintjük, majd tovább haladva egy visszafordító kanyarnál a Csörgő-szurdokba léphetünk be. Utat ne nagyon keres a patak mentén! Óvatosan, nagy kreativitással és ügyességgel járhatjuk be ezt a szakaszt, ahol még olykor a sziklákon is másznunk kell! Találunk egy barlangot, ahol időnként bivakolni is szoktak, Gyula a neve. A patak átkelések nyújtotta izgalmak után újra elérjük a turistautat. Az egykori Csörgőmalom vízelvezető árkat is felfedezhetjük, majd a Hutahelynél a **Z** jelzésre váltva a Huta-patakot követjük, majd erről letérve meredek emelkedő következik. Érintjük a sípályát, aztán célba érünk, körtúránk véget ért.

Baglyaskő vára

Útvonal: Salgótarján, Megyei Könyvtár – Kálvária – Országzászló – Corvin út – Baglyas-kő – Bereczky M. út – Könyvtár.

Táv és szintemelkedés: 4,5 km / 120 m.

Városi mini túránkat a Balassi Bálint könyvtár mellől kezdjük. A **S** -et követve a Kálváriára vezető meredek lépcsőkön a szocializmusban fallal takart Trianoni emlékműhöz érünk. Kis szusszanás után a stációkat követve a három kőkereszthez kaptatunk fel, ahonnét gyönyörű kilátás nyílik a városra. Balra a **S** -ot követve jól kitaposott gyalogösvényen indulva ereszkedünk az Országzászlóig. Innen a ÉNY-i irányban az Aknász út a Karancs utcáig megyünk. Jobbra tartva a **Z** -ot követjük, az emelkedőn kaptatva hamarosan elérjük a Baglyaskő Látogatóközpontot. A BNP által üzemeltetett létesítmény nyitvatartási idejéről érdemes előre érdeklődni, mert egyébként csak kerítésen át csodálhatjuk a vulkáni kúpra épített vármemaradványokat. A Bereczky Máté úton gyalogunk a szikla tövéhez, majd ezen, és a Karancs utcán érkezünk a Galcsik Fogadóig. A szemben lévő sétányon (Kassai sor) térünk vissza kiindulópontunkra.

Buják vára

Útvonal: Buják, Felszabadulás út – Üdülő út – Buják vára – Honvéd Üdülő elágazás – Selyem-árok – Egidius-forrás – Bársony-hegy – Kálvária – Buják.

Táv és szintemelkedés: 9,3 km / 270 m.

Bujákon a Felszabadulás út (Deréksor út) és Üdülő utca elágazásánál az utóbbin észak felé indulunk. 200 méter után a Béke utca elején található egy felhagyott homokkőbányában a Pappenheim-barlang. Utunkat a Bujáki-patak mellett folytatva 1,6 km után egy elágazáshoz érünk. Előttünk a Honvéd üdülőhöz vezető út, balra a Sasbérci-kilátóhoz vezető emelkedő kezdődik. (A szép kilátást nyújtó egykori vadászházat is felkereshetjük egy hosszabb túrával, amely hétvégenként várja látogatóit.) Mi jobbra caplatunk fel a meredek emelkedőn a Vár-hegyre, egy tábla is jelzi a Buják várához vezető út irányát. A vár területén óvatosan közlekedjünk, főleg nyáron, amikor a növényzettől kevésbé látni az árkokat! Visszatérünk az elágazáshoz. Az Erdészeti tanösvényen folytatjuk utunkat, ezt a fákra festve fehér alapon zöld levél jelzi. A kilátó felé vezető autóútról 200 méter után térünk le jobbra. Az ösvény igen szép természeti környezetben a Selyem-árok mentén halad. A Selyem-rétnél a műutat ismét keresztezzük, aztán száz méternyire az Egidius-forrás pihenőjénél találjuk magunkat. A kis vízfolyáson átkelünk, délre fordulunk, átkelünk a Szurdok-árkon. A Hársas-árok kerüléséhez jelentős szintet veszünk, majdnem ismét az elágazásnál leszünk. Dupla jobbos kanyarok után a Bársony-hegy oldalán húzzuk fel magunkat a Kálváriához, a Szent Anna kápolnához és remetelakhoz. A különleges kegyhely megtekintése után az Ady Endre úton érkezünk vissza a faluba.

Csehvár

Útvonal: Diósjenő, Erdei Szabadidőpark – (Jenői-) Závóz – Kő-szirt – volt Mázsaház – Gál-rét – Csehvár – Dugóhúzó – Erdei Szabadidőpark.

Táv és szintemelkedés: 6,6 km / 330 m.

Az Ipolyerdő diósjenői Erdei Szabadidőparkjától indítjuk rövid, de velős túránkat! A **Z** (zöld tanösvény) jelzést követjük északra, ami hamarosan a **S**-hoz csatlakozik. Húzósz emelkedőn jutunk a Závóz kilátópontjáig, közben érinthetjük a Gyíkos-forrást is. A tisztástól Keletre érdemes kimenni a Kő-szirtre, jelzetlen meredek ösvény vezet ide, de megéri a látványért izzadni egy kicsit. Visszatérve megint a tanösvényt követjük, amely a Kemence-patak medréhez invitál. Egykori bányász-kodás emlékeit idézik a Mázsaház csekély romjai, talán észre sem vesszük jártunkban. A Gál-réten elérjük az „Ételhordók útja” **Z** jelzését. Ezen balra a Vörös-kő alatt térünk a síút (**P**) majd rom (**P**) jelzésre. Kis kapaszkodó után a Csehvár sáncainál vagyunk, célba értünk. Kiindulópontunkat Keletre tartva a **Z**, tanösvény, illetve síút jelzéseken érjük el.

Cserterivár

Útvonal: Hasznos, templom – Cserterivár – Gombástető – Kosiktanya – Mátrakeresztes – Erdész-rét – Nyikom – Köves-bérc – Úr-földek – Hasznos, templom.

Táv és szintemelkedés: 18,2 km / 760 m.

A hasznosi Mária Magdolna templomnál kezdjük kiadós Mátrai túránkat. Kövessük a **Z** jelzést a temető felé. Művelt, majd elhagyott szőlők mellett gyalogolva, egy fészületnél a jobbra tartó **Z** jelzésre váltunk. 400 méteres távolság után a Cserterivár (Hasznosi vár) dűledékeihez érünk. Páratlan panoráma tárul elénk: a felduzzasztott Kövecses-patak

tava, Óvár és Ágasvár ormai uralják a látóhatárt. A rétre visszatérve jobbra fordulunk, aztán megint a **Z** jelzésén találjuk magunkat. Emelkedő végén a Gombás-tető reptere fogad minket. Figyeljünk az esetleges forgalomra, ne térjünk le az útról! A Márton-réti nyeregig lejt erdészeti utunk, aztán szép tölgyerdőben ismét kaptató következik. A Kosiktanya árválkódó épülete mellett jelzést váltunk: a déli irányba tartó **P** vezet minket az Óvár-oldalban. Leérve a Lench-forráshoz már Mátra-keresztes határában járunk. A turista emlékmű melletti meredek lejtőn érünk a faluba. A **P** jelzésen visz tovább utunk. Átkelünk az aszfalton, ráadásul a Fakanalas Csárda szomszédságában még a patakon is! Közel 600 métert megtéve balra a **P** -ön felkeressük a Sziklakaput (Felső-vízesés), visszatérünk, majd jobbra a **P** jelzésen a Vidróczki-barlangot. Utóbbinál csapadékos időben, érdemes leereszkedni az Alsó-vízeséshez. Tovább a **P** -en igen meredek, csúszós hegyoldalban érünk az Erdész-rétre, melynek több pontján pompás kilátásban gyönyörködhetünk. A szép szál bükkerdőnél becsatlakozunk a **P** turistaútjába, balra az oldalban feltűnnek a Vörös-kő-bérc sziklái. Kivágott fenyves helyén, meredek emelkedőn jutunk a Nyikom kettős csúcsa alatti pihentető, lapos földútra. A Nyikom-nyeregnél északnak fordulunk, s letérve a turistaútról a Nyikom 764 méteres csúcsára kaptatunk fel. Fáradságunk jutalma a 2015-ben átadott Gortva-Jó járt-kilátó! A pazarul felszerelt toronyból a kilátás sem utolsó, kellemesen megpihenhetünk az épületben. Visszatérve a nyeregbe immár a **Z** -et választjuk, a nevéhez méltó Köves-bércen bukácsolunk lefelé. Elágazik egy **Z** jelzés jobbra a Görbe-bércre, mi innen kb. 460 méterre egy rétre érünk. Egy kis vízfolyásnál a **Z** élesen balra tart, de nem tartunk vele tovább. Egyenesen, lefelé északnak átkelünk a mezőn, és ezt az utat követve jó 1,5 kilométer után szántóföldek mellett érkezünk Hasznos határába, a Kövecses-patak völgyébe. A Dobó utcában balra fordulunk, majd a patak átkelés után a templomnál fejezzük be túránkat.

Drégely vára

Útvonal: Drégelypalánk, Posta – Drégely, vasúti megállóhely – Schaffer-kút – Drégelyvár – Tábor-tető – volt Babatpuszta – Kútbereki turistaház – víztározó – Tsitári-kápolna – Parti-földek - Drégelypalánk, Posta.

Táv és szintemelkedés: 14,7 km / 340 m.

Drégelypalánkon a Honti úti buszmegállóból indulunk. A Kossuth és a Rákóczi úton tartunk a vasút irányába, ahol a hídnál találkozunk a **P+** jelzéssel. Ezt követve áthaladunk a 2-es főút alatt, keresztezzük a vasúti pályát. A borospincéknél ismét átkelünk a vasúti töltésen és a Schaffer (Sáfer)-kút rendezett pihenőjéhez érünk. A jó vizű forrást nemrégiben újították fel. Túránk legmeredekebb szakasza következik: bő 230 méter szintemelkedést teszünk meg másfél kilométeren a várig az „Apródok útján”. A romokhoz a **P** jelzés ágazik el egy „négykézlás” kaptatónál. Drégely várának dűledékein gyönyörű körpanorámában lehet részünk tiszta időben. Délnek tartva a **K** jelzésen hagyjuk el a Vár-bérc csúcsát, majd az elágazásnál Nyugatnak a „Börzsönyi kéken” haladunk tovább. 400 méter megtétele után a sárga színű „Mária út” jelzésére (**S**) váltunk, jobbra a bükkösben folytatjuk utunkat. A hangulatos erdőben kanyarogva ereszkedünk le a szépen felújított és gondozott környezetű Kútbereki turistaházhoz. A Kútberki-völgyben egy kissé el-mocsarasodott víztározó fogja meg a patakot, ennek gátján átkelve gyaloglunk a Csitári- (Tsitári-) kápolna Mária kegyhelyéhez. Mielőtt a varázslatosan szép helyet elérnénk, feltétlen nézzük meg a legendás Szondi-alagutat! A földút mellett jobbra, egy rozsdás tábla mellett kitaposott ösvényen érjük el a kazamatát.

A kegyhely megtekintése után a kapun kilépve egy meglepően szépen rendbetartott farmon találjuk magunkat. Az épületekben múzeum és kávézó is működik! Mi a jobbra tartó úton, a Csitári-patakot követve érjük el ismét a 2-es főutat. A forgalmas út melletti kerékpárúton Keletnek tartva érkezünk be Drégelypalánkra.

Fejérvő vára

Útvonal: Sámsonháza – Fejérvő vára – Szálláska-völgy – Szentkút – Márkháza – Képestanya – Sámsonháza.

Táv és szintemelkedés: 14,5 km / 450 m.

Sámsonházán a régi kőfejtő geológiai bemutatóhelyétől kezdjük túránkat. A Várhegyre a **K** jelzésen is felkapaszkodhatunk, de a rövidke Petőfi utca végén balra egy ösvényen a bánya feletti tisztásra jutunk (szép kilátás), majd a gerincen haladva elérjük Fejérvő (Sámson) várát. A legelőn át vezető földúton érhetünk leghamarabb az Országos Kéktúra útvonalára (**K**), a Szabadság utca végébe. A Szálláska-völgy legelőikkel tarkított erdejében gyaloglunk. Amint áthaladunk a magasfeszültségű vezeték alatt, utunk hamarosan kétfelé ágazik. Mi jobbra tartva - a közel 300 éves Forró-kúti tölgy mellett - a Mária út lila jelzését (**L**) követjük, fel a hegyre. Az elágazástól 1,5 kilométert megtéve máris a Nemzeti Kegyhelyen, Szentkúton vagyunk. A Bazilika mögötti hídon átkelve (**K** jelzés) ismét emelkedő vár ránk, de megéri a fáradságot az egykori Barátlakások hegyoldalba vájt szobáinak látványa. Felkapaszkodunk a barlangok feletti erdei útra, balra fordulunk, a templom fölé magasodó feszülethez sétálunk. Innen 300 métert ereszkedve jobbra tartó utunk ketté ágazik. Egyiket sem választjuk, hanem szemben a Szent László-hasadék „gátján” átkelve bemászunk a gyönyörű kis szurdokba. Végig járva a mondák alapjául szolgáló kultikus helyet, újra az OKT **K** jelzését követjük északnak. Balra pihenőhely fogad forráscsoporttal - ki ne hagyd! A vadászháznál elhagyjuk a kéket (és a zöldet), ősbórákások mellett a Mária utat követjük Márkházáig. A templomtól tovább megyünk lefelé 870 métert a Rákóczi utcán, befordulunk az Alkotmány utcába, ez lesz a további irányunk. A Kis-Zagyva völgyében legelők és szántók mellett mellőzzük az erdő szélén megbúvó Képestanyát, aztán egy fasorral határolt patakocskánál a Buda-hegyi tanösvény útján vagyunk. (Érdeemes bejárni a tanösvényt is, a mészkő sok-sok megkövült tengerlakót rejteget!) Délnek tartva ismét a Várhegy tövében leszünk, a Nagybárkány felé vezető műútnál. Balra fel, még egy utolsó szuszugatatót

megmászva a kőfejtő felső udvarába érünk. Érdekes és szép látvány a sziklafal rétegződéseit megfigyelni, kérdéseinket ismertető táblák válaszolják meg. A bánya alsó része már ismerős lesz - megérkeztünk, a kör bezárult.

Hollókő vára

Útvonal: Hollókő, Fehér Holló kocsmá – Ófalu – Ótemplom helye – Vári-kút – Hollókői vár – Gomb-hegy – Hollókő, Fehér Holló kocsmá.

Táv és szintemelkedés: 3,1 km / 100 m.

Rövid túránkat Hollókő-Ófalu szélétől, a Fehér Holló kocsmától indítjuk. Végig megyünk a főutcán, megcsodálva a Világörökség részét képező épületeket. A Kéktúra (K☐) jelzését követjük a vár alatti rétig. Itt keresszük a „Holló tanösvényt”. Ezen fordulunk jobbra, majd felkeressük a fészülettel jelzett Ótemplom helyét. Hatalmas öreg fákkal díszített hagyásfás legelőn vagyunk. Az ösvény újra eléri a K☐-ot. Mielőtt még átkelnénk a patakon, balra fordulunk a „Váralja tanösvényre”. 300 métert megtéve érünk a Vári-kút forráshoz. Itt volt az egykori strand (1937-65), a hideg vizű „Parasztfürdő”. Romjai és kiszolgáló épületei ma is láthatóak. Egy geológiai bemutatóhely felett kapaszkodunk a K☐ jelzést (is) követve, igen meredek oldalban Hollókő várához. Jól kijárt úton (K☐) mászunk ki a vár fölé magasodó kopasz dombra, a Gomb-hegyi-rétre. Talán ez a hely nyújtja a legszebb panorámát a várral! Tovább sétálva elérjük az OKT-t, ezen balra tartva érjük el starthelyünket. (Egyenesen az OKT-n tovább gyalogolva oda-vissza egy 4,4 kilométeres kitérővel felkereshetjük a híres Kéz-kilátót.)

Ilonavár

Útvonal: Cserhátszentiván – Betti-kő – Kandikó – Cserkútpusztá – Szuha-patak-szurdoka – Ilona-vár – Alsómalom – Hármás-forrás – Cserhátszentiván.

Táv és szintemelkedés: 10,6 km / 160 m.

A túrához jó tájékozódó képesség szükséges, de térképpel könnyen teljesíthető.

Cserhátszentiván könyvtárától indulva déli irányban végig megyünk a Rákóczi utcán. Itt jobbra egy szűk ösvényen nagyjából 100 méter után találjuk a falura néző Betti-követ. Visszatérve az utcára egy elhagyatott templom mellett, balra váltunk a javított földútra. A tanyabejárat után mi továbbra is egyenesen haladunk felfelé a dombokra, balkézre fa- és bokorsor, jobbkézre mezők övezik utunkat. Közel a dombtetőhöz elágazik a szekérút, mi továbbra is déli irányban tartunk, ereszkedünk. A Szuha-patak völgyébe érve feltűnik Mocsárospusztá épülete. Kissé balra kanyarodó utunkat követjük a patak mentén, hamarosan lesz egy leágazás a vízfolyáson át a réti fészület felé. Megnézhetjük, de térjünk vissza, és kövessük a patak menti utunk irányát. Erdős részre érünk, pár métert megtéve megpillantjuk Cserkútpusztá vadászházát. Az épület mellett pihenőhely. A ház felett ÉK-i irányban érdemes kikapaszkodni a köves, tisztásos hegyoldalba a szép kilátásért! Gyalogtúránkat folytatva a Szuha-patak káprázatos kis szurdoka következik, melyet folyásirányban követünk. (Szárazabb időben vagy télen érdemes a mederben túrázni!) Utunk a Magas-hegyet kerüli, majd fordul dél felé, ne térjünk le fő csapásirányról. 2,7 km után pillantjuk meg az Ilona-vár jól elkülöníthető, de nem túl magas kiemelkedését. A záportározó gátján visszafordulunk. Itt már a patak másik partján találkozhatunk a **K+** jelzéssel, de még ne azt válasszuk! Menjünk északi irányba a rétre, ott találjuk a Ribár emlékművet, amely környékén üzemelt egykor az Alsómalom. A rét után jobbra hús vizű forrás található. Épületromok mellett haladunk, majd többször át kell kelniünk a patakon míg elérjük a turistautat. Hamarosan

a Bézma és Közép-hegy szorosába mélyülő Zsunyi-patak vadregényes szurdokában járunk. A vulkáni utóműködés ékes példájára akadunk a völgyben a Hármás-forrás felszínre törésénél. Mélyről feltörő vasas vize 17 °C körüli. Pár kalandos patak-átkelés után érünk Cserhátszentiván határába. A falu melletti dombon fából készült kilátó áll, sajnos már eléggé romos állapotban. Mielőtt még visszatérnénk kiindulópontunkra, kövessük Alsótold irányába kék kereszt jelzést. Az egykori strand helyére jutunk. 24 fokos vízének nagy népszerűségét bizonyítva számos külföldi vendége is akadt anno. A domb mögött egy geológiai feltárást nézhetünk meg meg, majd térjünk vissza a faluközpontra.

Nógrád vára

Útvonal: Szokolya, vasútállomás – Nagy-Kő-hegy – Hosszú-bérc – Nógrád vára – Kálvária – Fekete-víz – Róka-hegy – Szokolya, vasútállomás.

Táv és szintemelkedés: 17,7 km / 425 m.

Szokolya vasútállomásáról indulunk, amelyet Szokolyáról közúton, Vác irányából pedig vonattal tudunk megközelíteni. Déli irányba tartva a sínpárok mellett a P $\blacksquare$ -on gyalogolunk. 700 méter után balra letérve a K $\blacksquare$ -re a Magas-hegy gerincén csatlakozunk a K $\blacksquare$ útjára. Folytatjuk a szintemelkedés legyőzését, közben másfél kilométer megtétele után feltétlen keressük fel a különleges panorámát nyújtó tisztást a Michalikopjafánál. (Ide nem vezet útjelzés, egy szűk ösvényen jutunk a hegy Ny-i oldalába.) Hamarosan a Kő-hegy csúcs következik a Lokó-pihenővel. Fedett asztal padokkal és pazar kilátás vár ránk. Innen már a Kéken ereszkedve, a Kanász-gödörnél átlépünk Nógrád megyébe. Egészen a Lesvölgyig süllyedünk, aztán átkelünk a patak hídján. A Hosszú-bércen vágunk át, a hegy túloldalán Nógrád-Újtelepre érkezünk. A vasúttól a K $\blacksquare$ jelzésén folytatjuk utunkat, a Tabán utcán jutunk a várhoz kanyargó sétaútra. A Trianoni emlékmű melletti várkapun lépünk be Nógrád várába. Visszatérve a vár tövébe, most Nyugat majd déli irányba kerüljük azt a hegyoldalba vájt pincék mellett elhaladva, ügyelve az autóúton a

forgalomra. A Vasút soron újra a Kéktúra nyomvonalán leszünk. A műútról meglátva a Csurgó-forrás foglatát, rövidíthetünk is a síneken át. Kálvária és régi zsidótemető következik a Várta nevű dombon. Amikor a Fekete-víz patakhöz érünk, letérünk a turistaútról, és a víz folyását követve a parton (az éppen jobban járható oldalon) visszasétálunk a **K** és **P** jelzéseig. Utóbbit követjük déli irányba. Egy major épületei (szép kilátás a várra, az út melletti rétről) és hétvégi házak mellett elhaladva, folyamatosan emelkedő úton küzdjük fel magunkat a Róka-hegyre. Fiatal erdőben, néhol sűrűn benőtt újulatban ereszkedünk a Japán-kertig, a Les-völgyi-patakig. Jobbra tartunk **P**-en. A vasúttal és a patakkal párhuzamosan túrázunk a mély horhosokkal tarkított Topolyos-hegy erdeiben. A Lokomotív kulcsosház épülete mellett érkezünk Szokolya vasútállomására.

Salgó vára

Útvonal: Eresztvény – Kemencés-hegy – Dunel – Kerekdomb – Két-vár-köze – Boszorkány-kő – Salgó vára – Dornyay turistaház – Eresztvény.

Táv és szintemelkedés: 7,6 km / 230 m.

A medvesi kőbányászat egykori központjából, Eresztvényből indulunk. A Novohrad-Nógrád Geopark Látogatóközpontjától a régi kőszállító bányavasút nyomvonalának nyomába eredünk a **P**-on a Salgó Hotel irányába. A Kemencés-hegyet megkerülve két kilométer után érünk a Dunel-hez, ami nem más, mint egy 150 méter hosszú alagút. Izgalmas rész ez, de óvatosan keljünk át rajta, mert sötét és alja egyenetlen. Amint szerencsésen kiérkeztünk, élesen balra fel a **S** jelzésre váltunk. A Kerekdomb tisztására (tarvágás) felérve már látjuk úticélunkat, a várat. Kisvártatva a **S** bevált a fiatalos erdőbe, mi a **S**-en a Kotyesz alatti tisztásig megyünk, a Fanyúl szobráig. Innen már a **Z** (Medvesi Zöld) vezet minket addig, míg a „Mókus” fából készült szobrával találkozunk. Jobbra tartva most már a **P** egy fenyves mellett a Kis-Salgó, azaz a Boszorkány-kő bazaltcsúcsára invitál. Tegyük egy kört a sziklát kerülő

tanösvényen, majd forduljunk vissza a nagy testvér, a Salgó irányába. A középkori várromhoz az ismertető táblától a P▲ vezet. Salgó várának meghódítása páratlan körpanorámával jutalmaz minket. A nyereg felé visszatérve a P◻ jelzését elérve most élesen balra kanyarodunk, és azon ereszkedünk a hegy alatti rét pihenőhelyéhez. Itt balra tartva a S◻ kíséretével a megújult Dornyay turistaházhoz érkezünk. (Paradox módon az épület jelenleg nem a gyalogos turistákat szolgálja.) Mellette pihenő padok és forrás (Bodzfás-kút). Aszfaltúton folytatjuk sétánkat a P◻-on. A Salgó Hotel mellett betérünk jobbra az öreg bükkösbe, és pár kisebb pikli megmászása után már ismert terepre érünk, az utunk elején már látott Madárparkhoz. A Várberék-patak kis tava után véget is ér rövid, de látványos túránk.

Somoskő vára (Hrad Šomoška)

Útvonal: Salgóbánya – Gyepü – Medves-laposa – Egykori Medvespuszta – Losonczy Anna-forrás – Somoskői vár – Középbánya-tó – Kis-bánya – Salgóbánya (Geocsodák Háza).

Táv és szintemelkedés: 12,8 km / 280 m.

Salgótarján legmagasabban fekvő városrészéből (tszf. 500m), Salgóbánya központjából indítjuk medvesi körünket. A Z◻ jelzést követjük (S◻ kíséretével) a buszmegálló melletti Zenthe Ferenc emlékparkon át. A József-akna vízkifolyásánál balra fordulunk, a 2022-ben renovált bádogtetős templom után a Medvesi út aszfaltján a Medves Hotelig megyünk. A kerítés mellett haladva hamarosan a Medves-fennsíkra érünk. Erdő szélén járjuk utunkat egészen addig, amíg a Bányász körút S◻-ja letér jobbra. A Karancs-Medves TVK emlékkövénel mi balra tartva követjük tovább a „Medvesi Zöld” jelzését. A Medves-laposa erdőkkel tarkított hatalmas rétjeinek hullámozó földútján gyaloglunk. Az egykori Medvespuszta romjaiból már nem sokat érzékelünk, ezt elhagyva öreg akácfák díszsorfalával övezett régi aszfaltút maradványain ereszkedünk a Magyarbányai elágazáshoz. Jobbra fel a tanösvény jelzése (Z◻) a „Kőtár”

közvetbemutató parkjához invitál. Tovább mendegélve a legelők feletti útról már feltűnik az országhatáron őrt álló végvárunk impozáns látványa. A régi kisvasút vonalát követve érünk a Losonczy Anna-forrás pihenőjéhez. A hús forrásvízért csak pár méter kitérőt kell tennünk (Z●). Somoskő települését a Bakancsos büfé épülete mellett érzük el. Szemben a régi temetőnél felvezető Vároldal úton meredek emelkedőn jutunk a Somoskői várhoz. A vár már szlovák területen áll. Belépőjegy váltásával látogatható, amely feljogosít a szintén Z■ jelzéssel ellátott Somoskői tanösvény bejárására, amelyen a híres „Bazaltömlés” is megtekinthető. Visszatérve a faluba a Perczel Mór utca végén visszakapaszkodunk a vasúti töltésre a büfé mellett. A piros kerékpáros jelzésen folytatjuk utunkat egy másik kőszállító kisvasút egykori pályáján. A Nagy-völgyet párhuzamosan követő töltésen a Medvesi kőbányák területére érünk. Jobbról először a Margit-bánya fejtése tűnik fel, majd egy balos kitérővel egy igazi gyöngyszemre találunk, a tengerszemre hajazó Középbánya-tó meredek sziklafallal körített vizénél. Visszafordulunk a kerékpárútra, de ez csak 80 métert megyünk, és letérünk jobbra a tanösvény (Z▣) jelzésre. Már a Kis-bánya üregében állunk, közepén egy „Sziklatorony” áll. Meddője melletti meredélyen mászunk ki, aztán balra ívelő kanyarral követjük a zöld színű tanösvény jeleket. Egy jól járt erdészeti útra jutunk, itt élesen balra fordulunk. 100 méter után újra a piros kerékpáros jelzéshez csatlakozunk, ezen haladunk jobbra. Szép szálerdőben 600 métert megtéve, jobbos kanyarral a S■-en a Geocsodák Házához ereszkedünk. Salgóbányán vagyunk, a célhoz a Vár utcán érkezünk.

Szanda vára

Útvonal: Szandaváralja, park – Mária- (Gyurinka-) forrás – Szanda vára – Szőr-part – Szandaváralja, park.

Táv és szintemelkedés: 6,1 km / 290 m.

Szandaváralja központi részéből (világháborús emlékmű, park), az Országos Kéktúra jelzéseit követjük a Madách, majd a Dózsa utcában. Ennek végén balra fordulunk. A falut hátrahagyva a legelőket kísérő

erdősáv mellett kapaszkodunk a Vár-hegyre. Ahol a **K** (K) az erdőbe ér, őskori sáncok nyomára bukkanunk. Balra a kis vízmosásnál a Mária- (Gyurinka-) forrás vizével olthatjuk szomjunkat. Ez egyben búcsújáró kegyhely is. Szükség is lesz egy kis pihenőre, mert meredeken vezet utunk a nyeregig. A **K** (K) itt jobbra elkanyarodik a nagyrészt elbányászott Péter-hegy alá, mi balra a **K** (K) egyre meredekebb ösvényén egy végső nekifutással a hegytető felé küzdjük magunkat. Már a csúcs közelében egy jobbra tartó ösvény vezet az „Andezitoszlopokhoz”. Ezt se hagyjuk ki! A Szandai vár csekély maradványait egy szép sziklagyepes részen érjük el. A csúcstról a zöld rom (**Z** (Z)) jelzésen ereszkedünk a **Z** (Z) -ig. Ezen balra tartva megyünk száz métert. A **Z** (Z) jobbra tart, de mi erről letérünk balra a szintén jól járható erdészeti útra. A Cserháti Zöldutak jelzése (**Z** (Z)) vezet minket a szandai műút felé észak irányában. Régebben erre vezetett az OKT nyomvonala. A Vár-hegy erdejéből kiérve jobbunkon hagyásfás legelő kíséri utunkat a Szőr-parton. A romoktól jó 2,5 kilométert ereszkedve érjük el a Szandára vezető autótutat. Balra tartva ezen jutunk vissza Szandaváraljára.

Szécsény vára

Útvonal: Szécsény, Spar parkoló – Romtemplom – Borjúpást – Forgách kastély – Spar parkoló.

Táv és szintemelkedés: 2,7 km / 30 m.

Városi mini sétánkat a Rákóczi úti Spar-tól indítjuk. (Szemben a Szakorvosi Rendelő épülete.) Keleti irányba haladva a sarki élelmiszer boltnál bekanyarodunk balra a Haynald Lajos útra. Ezen jobbra tartunk. A Mezőgazdasági szakiskola, Urunk Színeváltozása templom és az IPOSZ épületei mellett elhaladva az út járművektől elzárt végén találunk rá a Romtemplomra és az egykori Szécsényi vár falmaradványaira. Itt balra fordulunk és a várfal mellett a Szentháromság tér rövid utcáját követve a Kézművesháznál megpillantjuk a Tömlőcbátyát. Átmenyünk a boltíves kapu alatt és újra a Rákóczi útra jutunk. Jó 200 métert megyünk északi irányba, majd a Nepomuki Szent János szobornál befordulunk a Kis

utcába. Amint lehet, átmegyünk balra a parkba, a Borjúpástra. Szép sétaúton haladunk tovább (érdemes bebarangolni az egész parkot), a nagyobb tavat megkerülve fordulunk az innen impozáns látványt nyújtó kastély felé. A dombtetőn egy játszótérnél az Ady Endre úton jobbra tartva hamarosan a Kubinyi Ferenc múzeumnak otthont adó Forgách-kastély elé érkezünk. A Római katolikus templom melletti sétálóutcat végig járva, jobbra ismét a Rákóczi úton térhetünk vissza kiindulópontunkra. Ez a rövid séta közel sem mutatja be a város minden nevezetességét, ha van időnk, fedezzük fel!

Sztrahora vára (Pusztavár)

Útvonal: Nógrádsipek – Malom-völgy – Dobos-kút – Dobogó-tető – Pusztavár-hegy (Sztrahora vára) – Csóka-hegy – Pincesor – Nógrádsipek.

Táv és szintemelkedés: 14,5 km / 440 m.

Nógrádsipeken a József Attila- és Dózsa György út kereszteződésétől kezdjük túránkat. Utóbbin, az OKT K $\square$ -jét követve elsétálunk a Szent Imre templom mellett, később egy vendégház, majd buszforduló után lassan elhagyjuk a falut. A Rimóc-Sipeki-patak kíséretében a Malom-völgynek tartunk. Egy záportározó mentén addig kényelmesen lapos utunk emelkedőre vált, majd szintben halad tovább. Egy kis tisztásnál letérünk jobbra a K $\bullet$ jelzésre. Kitartóan meredek emelkedőn kaptatunk fel a Dobos-kút gondosan karbantartott pihenőhelyéig. Innen tovább folytatjuk a színek legyűrését a Laposka-hegyen át, egészen addig, míg elérjük az S $\square$ jelzését. Az elágazásnál a sárgán gyalogunk még felfelé 400 métert, majd jobbra a S $\blacktriangle$ jelzésén a Dobogó-tető geodéziai tornyához jutunk. A szép kilátásért saját felelősségre vigyázva felmászhatunk a vaslétrákon. Nézelődés után visszatérünk a K $\bullet$ -hoz, de tovább megyünk az OKT csomópontjáig. Itt ÉNY-i (balra) irányba újra a K $\square$ -ot választjuk. Szűk 1,5 kilométert teszünk meg a szép szálerdőben, figyelve jobbra a K $\square$ leágazását. A rom jelzésen felkapaszkodunk a Pusztavár-hegyre, Sztrahora várának dombjára. A várárok, ciszterna és falmaradványok

tanúskodnak a dicső múltról. A kitérő után ismét a Kéken túrázunk tovább lejtős úton a patak szurdoka mellett úgy 1,4 kilométert. Egy újulatonál - letérve a turista útról - jobbra nekivágunk a hegyoldalnak. A Csóka-hegy csúcsának közelébe mászunk fel, majd innen északnak fordulva a hegynyeregbe érünk. A többrétű elágazásnál balra (NY-ra) fordulunk, hamarosan az egykori szőlőhegy oldalában találjuk magunkat. A területen ismét foglalkoznak gyümölcsstermesztéssel. Egyre jobban ereszkedő utunk mentén pincesor kis házacskái bukkannak fel, aztán az Árpád utcán elérjük a falut. Az utca központhoz eső részénél megnézhetjük a 9 pilléres tornácú Nagy-kúriát. Pár métert tovább haladva a parknál célba is érünk.

Zagyvafő vára

Útvonal: Zagyvaróna – Zagyvafővár – Rónai-lapos, Kadlót-kereszt – Gyepü – Medves Hotel – Lehel- (Zagyva-) forrás – Zagyva-patak-völgye – Zagyvaróna.

Táv és szintemelkedés: 8,4 km / 270 m.

Ennél a túránál is szükség lesz a jó tájékozódó képességre.

Zagyvarónán, a Mátyás király úti buszmegállótól indulunk délnek, aztán balra fordulunk a Fenyvesalja útra. Fölmegyünk a Szent András apostol templomhoz, majd kilépünk a temető É-i kapuján. Balra egy kis ösvény vezet fel a Várhegyre. A bazaltsziklánál - Mátyás király kőasztala - mászhatunk ki Zagyvafővár igen nehezen fellelhető, csekély romjaihoz. Az erődítményt körül ölelő sánc maradványa viszont jól beazonosítható ma is. Visszatérünk a Fenyvesalja útra, majd ezen haladva az elágazásnál balra rátérünk egy - a homokkőfal felett vezető - szűk ösvényre. Ez később a fenyvesnél becsatlakozik egy jártabb útra, ezen jobbra tartunk tovább. Még egy kis emelkedő után leágazás lesz jobbra lefelé, de mi még tovább megyünk az árokig, és ott fordulunk jobbra. A mellettünk lévő mély horhost követve emelkedik gyalogösvényünk. A vízmosság végén egy borókákkal tarkított tisztás, mi továbbra is a középén mélyen kikopott árkos ösvényen kapaszkodunk felfelé. Egy laposabb, pihentető

részre érkezünk, öreg cserfák társaságában. Balra tart az út, kis köves kaptató, majd egy kis rét következik. Itt balra fordulva egy igen meredek part következik, ezen kikecmeregve érkezünk a Medvesre. Ismét jobbra tartunk, erdő és mező határán gyaloglunk Keleti irányba. Fél kilométer megtétele után megpihenhetünk a Kadlót- (Réti-) kereszt tövében. A Medves-fennsík Rónai-lapos részén most már északnak fordulva kényelmesen sétálhatunk egy jól kijárt szekerúton a S $\blacksquare$ (ritka) jelzését követve. Bő egy kilométer gyaloglás után érünk az erdőhöz, ahol egy elhagyatott sportpálya mellett balra tartunk a S $\blacksquare$ és Z $\blacksquare$ -on. A Medves Hotel épületei mellett jutunk le a parkolóig, ahol újfent balra fordulunk. A S $\bullet$ jelzésén a szálló kerítése mentén egy tanyához érünk, mellette a bükkösben folytatjuk utunkat. A Zagyva forrásvidékén járunk, rögvest balra máris felbukkan az első, egy egykori bánya tárójából kilépő „öregségi víz” formájában. Később kőbányászati emlékhely mellett haladunk el, majd egy másik forráscsoport következik, a hajdan fő forrásnak kiépített Lehel-forrással. Innen már a P $\bullet$ jelet követjük egy rövid emelkedőn, aztán élesen jobbra megkezdjük az ereszkedést a hegyről. A megtizedelt bükkösben egy vízfolyásnál balra tartunk. Figyelmesen követve kanyargó utunkat, megérkezünk a Zagyva - immáron patakka hízott - völgyébe. Többször is átkelve a medren, az igen szép völgyben a vízfolyást követve érkezünk Zagyvaróna szélső házaihoz, a Beatrix utcába. Az Őrhegy úton végig sétálva jutunk túránk végére, azaz kezdőpontunkra.

Nógrádsápi erődtemplom

Útvonal: Nógrádsáp, Alsósápi harangláb – Kálvária – Árpád utca – Tatárka – Mártírok útja – Kisboldogasszony templom – Alsósápi harangláb.

Táv és szintemelkedés: 3,8 km / 100 m.

Az Alsósápi haranglábtól indulunk a Május 1 úton, a sárga „Mária út” (S^M) jelzést követve. Rögtön az első elágazásnál letérünk balra a földútra, és átkelünk a Sági-patak hídján. Itt három felé ágazik az út, mi középen előre, a kevésbé jártat választjuk, amely a domb tövéénél balra kanyarodik. A kálvária Mária-barlangja és stációi kíséretében kapaszkodunk fel a dombtetőre. A tetőn kaszálók és gyümölcsösök között haladunk, majd az elágazásnál balra fordulunk, elérjük a legelőt, és a majorsági épületek felett átvágunk azon. Az Árpád utca végéhez érve elhagyjuk a S^M útvonalát, és lemegyünk azon a Szent István útig. Északi irányba megyünk 250 métert a Tatárka dombjáig. A dombtető egy XIII. századi sánc maradványait rejt, amely a X. századi magyar temetőre épült cölöpvárat védte. A piros háznál betérünk a Mikszáth Kálmán útra, és visszatérünk rajta a Szent István útra. Délnek elhaladunk a focipálya mellett, utána a buszmegálló után a Fő úton folytatjuk rövid túránkat. Fagyizó, söröző, orvosi rendelő épületei jönnek sorban, mi a jobb oldali Mini ABC mellett a Mártírok útjára térünk rá, egészen a temetőig megyünk, ahol megtaláljuk a XIV. században épült erődített templomot. A Kisboldogasszony templomtól a S^M jelzésén DK-i irányban érkezünk vissza a haranglábhoz.